

Farnost' a kostol

Cirkevné dejiny Modrovej

Farnosť a kostol.

Modrová je sídlom rímsko-katolíckej farnosti, ktorá je jednou z najstarších v celom regióne. Do okruhu pôsobnosti modrovskej farnosti dnes patria susedné obce Modrovka, Stará a Nová Lehota. V dávnejšej minulosti bola jej rozloha ešte väčšia. Pod cirkevnú právomoc kňaza sídliaceho na tunajšej fare prislúchali aj obce Lúka, Ducové a Hubina. Kostol i fara patrili po celú dobu existencie Uhorska do ostrihomskej arcidiecézy. Od roku 1919 sa Modrová stala súčasťou apoštolskej administratúry v Trnave, ktorá bola v roku 1977 povýšená na samostatnú cirkevnú provinciu Bratislavsko-trnavskú arcidiecézu. V rámci nižšieho stupňa cirkevnej správy patrí Modrová do dištriktu Hlohovec a je jeho najstaršou farou. Do 17. storočia bola však súčasťou Nitrianskeho archidiakonátu.

O dávnej minulosti modrovskej rímsko-katolíckej fary nevieme toho veľa. Už spomínaný nápis nachádzajúci sa pravdepodobne nad vchodom do kostola potvrdzuje, že v roku 1157 bola postavená kostolná veža. Nevedno však, či stála samostatne, alebo ju pri stavali ku kostolnej lodi, ktorá bola ešte staršia. O starobylosti celého kostola nemožno pochybovať. Jeho patrocínium (zasvätenie) sv. Michalovi archanjelovi môže siahť i do veľkomoravskej doby a tak len podrobný archeologický a architektonický výskum nám až v budúcnosti dá uspokojivú odpoveď na viaceré otázky, na ktoré dnes ešte nevieme odpovedať. Kostol je postavený na východo-západnej osi, tak ako sa stavali v dávnej minulosti. Veľmi zaujímavý je pôdorys modrovskeho kostola. Presbytérium stojí na štvorcových základoch a je zaklenuté valenou klenbou. Na severnej strane je pristavená maličká sakristia, ktorú so svätyňou spojuje plochý gotický portálik d'atelinového typu. Sakristia má jedno románske a jedno gotické štihle okienko široké iba 10-15 cm. Zamurované gotické okno je na východnom múre svätyne a druhé neslohové uzavreté polkruhom, na južnom múre. Pochádza pravdepodobne z neskoršej úpravy, ktorá je pod vplyvom ranej i vrcholnej gotiky. Triumfálny oblúk je jednoduchého plochého profilu zaklenutý polkruhom. Strop lode je plochý. V lodi je badateľná preštavba, ktorej cieľom bolo zväčšiť priestor pre veriacich. Bola vykonaná ešte v 17., alebo na začiatku 18. storočia. Bočné steny vybúrali do štvorcových arkád a z vonkajšej strany pristavali nové múry, takže v severnom i južnom múre sa vytvorili slepé arkády, ktoré zväčšili šírku kostola. Loď má v arkádach po jednom obdĺžnikovom obluku ukončenom plytkým segmentom. V západnej časti lode je drevená empora. Keďže priestoru bolo i naďalej málo, vybúrali južnú zadnú arkádu a pri stavali k nej štvorcovú kaplnku. Veža kostola má zdvihnutú podstrešnú rímsu s cibuľovitou strechou. Je vybudovaná pred západnou fasádou kostola a nesie prvky ranobarokovej prestavby. Po troch stranách má po jednom obluku. V súčasnosti je vybavenie kostola po historicko-umeleckej stránke bezcenné. Súčasťou kostolného zariadenia bola až do polovice 20. storočia veľmi stará románska krstiteľnica vytesaná z kameňa. Dnes je uložená v múzeu v Novom Meste n. Váhom.

O starobylosti kostola v Modrovej svedčia aj písomné pramene. V registri pápežských desiatkov z roku 1332 vyberaných po farách Nitrianskeho archidiakonátu sa nachádza záznam o kňazovi Pavlovi, kostola sv. Michala, ktorý platil 9 grošov. Tento údaj sa pravdepodobne vzťahuje na Modrovú, keďže v nasledujúcom zápise je spomínaná susedná fara v Hrádku. V štatútoch ostrihomskej kapituly z roku 1397 medzi ďalšími farnosťami je zachytená aj fara v Modrovej v Nitrianskom archidiakonáte.

Cirkevné dejiny Modrovej

Modrovská fara v rukách evanjelikov

V 1. polovici 16. storočia sa začal v Uhorsku i na Slovensku šíriť protestantizmus. Nové náboženské smery - evanjelické i reformované (kalvínske) boli podporované prevažnou časťou šľachty. Katolícka cirkev pod vplyvom krízy vo svojej organizácii a aj v dôsledku neusporiadaných pomerov v krajine v čase bojov medzi Ferdinandom Habsburským a Jánom Zápoľským strácala svoj vplyv. Na začiatku 17. storočia počet príslušníkov nekatolíckych náboženstiev prevažoval. V Nitrianskej stolici zostala len asi jedna tretina katolíkov, zvyšok sa hlásil najmä k evanjelickému a malá časť i ku kalvínskému vierovyznaniu. Zmena náboženskej orientácie sa nemohla vyhnúť modrovskej farnosti už aj preto, lebo príslušníci rodu Turzovcov, ktorí vlastnili obec i celé tematínske panstvo boli oddaní evanjelickému náboženstvu augsburského vyznania. Už okolo polovice 16. storočia sa fara i kostol v Modrovej dostal do rúk evanjelikov. V roku 1550 tu pôsobil farár Mikuláš Scriba. Z Modrovej prešiel do Vesteníc. V roku 1624 bol kazateľom v Modrovej Daniel Hadík. Po vymretí Turzovcov neboli noví zemskí páni evanjelickému náboženstvu príliš naklonení. Cisár Ferdinand III. v donačnej listine pre Rotalovcov i Cákího vydanéj v roku 1638 žiadal, aby podporovali katolícke náboženstvo. Vzhľadom na chaotické pomery v Uhorsku nebolo možné želaniu panovníka ihneď vyhovieť a tak evanjelickí kňazi pôsobili v Modrovej i na ostatných farách tematínskeho panstva až do roku 1660. V tej dobe František Cákí vyhnal evanjelického kňaza z Modrovej a kostol navrátil katolíkom. Ako tunajší farníci prijali túto zmenu, nie je známe. Väčšina z nich pomerne rýchlo prešla na katolicizmus. Za Rákociho povstania na sneme v Sečanoch v roku 1705 evanjelíci žiadali prinavrátenie kostola a fary v Modrovej, ale vzhľadom na to, že vo farnosti katolíci prevažovali, snem ich žiadosti nevyhovel.

Kostol, modrovská fara a jej kňazi v 17. a v 1. polovici 18. storočia

Prvým katolíckym kňazom po rekatolizácii modrovskej fary bol **Mikuláš Černák**, ktorý tu pôsobil iba necelý rok od 25. mája 1666 do 7. mája 1667. Do Modrovej prišiel iba mesiac po vysvätení za kňaza ako absolvent viedenského svätoštefanského teologického seminára. Z našej fary odišiel do Dolných Orešian a neskôr pôsobil v Bohdanovciach pri Trnave, v Žarnovici i v Sáse pri Zvolene. Za Tökólyho nepokojov bol kurucmi zajatý, mučený a odvečený. Farníci museli za neho zaplatiť výkupné. Po odchode Černáka bola fara rok neobsadená. Až 24. 5. 1668 nastúpil za jej správcu **Ján Brezinský**. Ale už 7. mája 1669 z Modrovej odišiel na faru do Jablonice, kde mal však mnoho sporov s evanjelickým kňazom, ktoré neraz vyústili do bitiek. Miestom jeho ďalšieho pôsobenia boli Dolné Orešany, Klíž a Oponice. 19. júla 1669 zaujal modrovskú faru **Juraj Matkovič**, ktorý tu pôsobil až do februára 1675. Jeho nástupcom bol **Pavol Grdzaj**. V dobe plnej nebezpečenstva a nepokojov účinkoval v Modrovej celých 13 rokov, až do roku 1688. V dušpastierskej činnosti ho vystriedal **Juraj Basnaj**, predtým kňaz v Lopašove. V Modrovej sa zdržal len dva roky, od 15. februára 1688 do 31. marca 1690. Jeho novým pôsobiskom sa stali Horné Otrokovce. Ďalším kňazom v našej farnosti bol mladý, iba 24 ročný absolvent viedenského Pázmanea **Michal Petráš**. Svoju činnosť na fare započal 5. apríla 1690 a skončil ju po siedmych rokoch ťažkej a namáhavej kňazskej práce 11. júna 1697, keď bol preložený na faru do Malých Hostí.

Cirkevné dejiny Modrovej

Za jeho účinkovania bola v roku 1695 v Modrovej vykonaná kanonická vizitácia. Stručné zápisky cirkevnej vrchnosti nás oboznamujú so stavom kostola i celej farnosti na sklonku 17. storočia. Kostol zasvätený sv. Michalovi mal opravený strop a iba pred krátkym časom bol vymalovaný, rovnako i oltáre. Mal kamennú vežu s dvoma zvonami a pri kostole bol cintorín. Farnosť odbavovala každoročné slávnosti „hody“ v prvú nedeľu po sviatku sv. Michala. V kostole bolo nové tabernákulum na uchovávanie Najsvätejšej sviatosti a tiež všetky potrebné veci na vysluhovanie omše- pozlátený kalich zo striebra, misál, alba s humerálom a opaskami. Zo zariadenia sa spomínajú tri drevené svietniky a drevený chór. Kostolu patrili dve role o rozlohe po štyroch mericiach, z ktorých mu patrila štvrtina úrody. Kňaz mal okrem štolárnych poplatkov aj dve role o rozlohe 12 meríc a tieto pozemky museli farníci obrábať. Okrem toho mu patrili lúky, ktoré dávali asi 6 vozov sena. Od každého domu mal 2 trnavské merice zbožia, jednu pšenice a jednu raži a tiež syr a kura. Z koledy a ofier rektorovi školy dával jednu tretinu. Celá modrovská farnosť mala asi 800 duší a okrem Modrovej a Modrovky v tom čase do nej patrila Stará a Nová Lehota, Lúka, Ducové a Hubina. Modrovský kostol mal majetky aj na Starej Lehote, kde z troch kostolných rolí nájomníci odvádzali 3 zlaté ročne do kostolnej pokladnice. Modrovský kňaz musel každú tretiu nedeľu a vo sviatok dochádzať slúžiť omše do Starej Lehoty, kde bol tiež kostol. Obyvatelia obce ho však museli pohostiť obedom. Kňazovi patrili rozsiahle polia v Hubine o rozlohe 30 meríc. Po odchode Michala Petráša sa kňazi v Modrovej striedali v rýchlom slede a málokto z nich sa tu zdržal viac ako dva roky.

Cirkevné dejiny Modrovej

Od 11. júla 1697 do 18. apríla 1698 faru spravoval **Martin Durkovič**, ktorého vystriedal **Juraj Mohoš**. Začiatkom roku 1700 však aj ten odišiel a na uprázdnenú faru prišiel 23. apríla 1701 **Ján Simo**. Cirkevná vrchnosť nemala o ňom príliš dobrú mienku. Jeho predstavení mu vytýkali sedliacke mravy, pretože sa príliš oddával pitiu. V Modrovej zotrval do 29. apríla 1702. Simovým nástupcom bol **Juraj Radič**. Pôsobil tu však veľmi krátko, od apríla do augusta 1702. Dalším kňazom bol **Michal Jozef Sišmovič**. Na našej fare účinkoval takmer tri roky, od 29. augusta 1702 do 16. apríla 1705. Napriek tomu, že už druhý rok prebiehalo Rákociho povstanie a v krajine panoval chaos, farnosť v Modrovej dostala už 1. mája 1705 nového kňaza. Bol ním **Michal Turnaj**. Zotrval tu až do roku 1708. Krátko po svojom príchode začal písať cirkevnú matriku, kam zaznamenával najprv všetkýcp pokrstených a neskôr i sobášených a zomrelých v celej farnosti. 18. mája 1708 bola modrovská fara pridelená **Michalovi Fábrymu**, ktorý bol podobne ako väčšina jeho predchodcov mladým kňazom, krátko po vysvätení. Zotrval tu až do 11. septembra 1716, keď prešiel na faru do Nadlíc a neskôr do Horných Merašíc.

Cirkevné dejiny Modrovej

Modrovská fara zostala takmer rok neobsadená, lebo Fábryho nástupca **Žigmund Karas** bol sem menovaný až 25. októbra 1717. Po dvoch rokoch pôsobenia 5. decembra 1719 Karas odišiel do Pobeďíma. Dalším kňazom v Modrovej bol **Martin Turkovič**, ktorý zaujal faru 30. decembra 1719 a zotrval na nej do októbra 1727, keď ho vystriedal **Vavrínek Tauch**, rodák z Moravy. V Modrovej účinkoval do začiatku roku 1732. Tauchovým nástupcom bol **Ondrej Kubovič**. Na modrovskú faru nastúpil 14. I. 1732. Po piatich rokoch dušpastierskej činnosti bol 28. júna 1737 preložený do Zavaru. 20. júla 1737 prevzal vedenie modrovskej fary **Juraj Sulgan**. Svoje kňazské poslanie vykonával v našej obci celých 17 rokov, až do roku 1754.

Kostol ani budova fary neboli v I. polovici 18. storočia v najlepšom stave. V roku 1733 vizitátori konštatovali, že modrovský kostol potrebuje opraviť múry i vežu. V lodi kostola boli na strope maľované drevené hrady, sanktuárium malo kamenú klenbu. Riadne oltáre kostol nemal, iba na stenách boli rozvešané obrazy svätých. V kostole bola krypta, kam pochovávali tunajších zemepánov-Sándorovcov. Na veži sa nachádzali dva malé zvonky, na chóre sa uchovávala hodvábná kasula spolu s ďalšími potrebnými vecami na vysluhovanie omše. Budova fary bola z dreva a bola veľmi zanedbané. Vizitátor poznamenal, že zakrátko bude neobývatelná. Preto bolo nariadené od základov postaviť novú faru z nepálených tehál. Ale ešte ani v roku 1737 nebola nová farská budova ešte dokončená.

Po kňazovi Šulganovi bol v roku 1754 ordinovaný do Modrovej **František Ballus**. Ten však 1. augusta 1756 na našej farnosti zomrel vo veku 47 rokov. Po ňom tu krátko pôsobil **František Sándor**, ktorého ešte v roku 1756 vystriedal **Imrich Bán**, no i ten bol po necelých troch rokoch - 15. augusta 1759 preložený do Urminiec. Už 17. augusta 1759 bol na modrovskú faru menovaný **Stefan Sigety**, no zotrval tu len do roku 1761. Jeho nástupcom bol **Matej Vičan**, rodák z Bziniec pod Javorinou. V našej farnosti pôsobil celých 10 rokov až do novembra 1771. Po Vičanovom odchode bol ešte v novembri toho istého roku do Modrovej pridelený **Michal Gábor** pôvodom z Cachtíc. Vizitátori o ňom poznamenali, že z jazykov najlepšie ovláda svoju rodnú slovenčinu, maďarsky hovorí len prostredne. Svoju materskú reč používa aj pri svojej pastoračnej činnosti, káže a katechizuje len po slovensky, lebo farníci sú čistí Slováci. Jeho zdravotný stav nebol dobrý, trápila ho reuma, čo bol dôsledok namáhavej kňazskej služby na modrovskej fare. Cez hory a po zlých cestách v časoch zimy a nepohody musel navštevovať veriacich vo vzdialených filiálkach ukrytých v horských údoliach.

Keďže Gábora trápili zdravotné problémy stále viac v roku 1782 sa vzdal kňazskej činnosti a vstúpil medzi rehoľníkov.

Cirkevné dejiny Modrovej

Majetky patriace kostolu neboli obzvlášť veľké. Jedno pole v Modrovej v chotári Nad Bočinú o rozlohe jeden a pol merice, ktoré kostolu zanechal **Juraj Paulovič** s tým, že jeho potomkovia budú kostolu odovzdávať z ozimín a jarín, čo však činilo iba 60 denárov. Druhé pole v chotári V doline o rozlohe 2 merice, odkázané **Michalom Behanom** vynášalo len 20 denárov ročne. Ďalšia rota v časti Pod Oriేశkom zanechaná kostolu **Tomášom Rohoškom**, vynášala 12 denárov a vinica v chotárnej časti nazývanej Na starých vinohradech o rozlohe dvoch kopáčov, odkázaná kostolu **Jánom Markom**, prenajatá **Adamovi Paulovičovi** dávala kostolu 60 denárov ročne.

Ďalšie príjmy mal kostol za pohrebné zvonenie, z ofier a darov a z pokút, ktoré richtár a prisažní udeľovali za rôzne priestupky farníkom. Ročná suma všetkých výnosov v polovici 18. storočia bola sotva 15-20 zlatých, čo síce stačilo na prevádzku kostola, no nedostačovalo na opravy väčšieho rozsahu. Dohľad nad kostolnými účtami mali kostolníci. Jeden kostolník bol z Modrovej, druhý z Modrovky a tretí z Lúky. Obec ich volila do tejto funkcie, alebo ich ďalšie účinkovanie každoročne potvrdzovala vždy 14. januára.

Modrovský kňaz mal svoje osobitné príjmy. K fare patrili role Kopanica, Na Dolince, Pod vinohrady o rozlohe 8 a pol merice. Ďalej farská záhrada a dve lúky - jedna pod sochou sv. Jána Nepomuckého a druhá nazývaná Za ploskím kamienkom. Okrem toho nevelké kapustnisko nad dedinou a jeden vinohrad o rozlohe dvoch kopáčov v modrovskej vinici *Na starých vinohradech*. O farské lúky sa starali farníci z Modrovky, ktorí ich museli kosiť a zväžať z nich seno. Ďalšie príjmy kňaza tvorili stále dávky obyvateľov farnosti. V Modrovej dostával od sedliaka so štvrtinovou usadlosťou a vlastným pluhom pol merice ozimnej pšenice, vozík palivového dreva a po dve kurence ročne. Od želiarov vlastniacich nejakú rolu pol merice ovsu a od želiarov bez pozemku 12 denárov. Ďalšou zložkou príjmu boli štólové poplatky, vyberané za rôzne kňazské úkony. Za krst platili farníci 15 denárov, za uvedenie nevesty do stavu manželského sa dávalo 25 denárov a dávali kňazovi plachtu, koláč, pintu vína, alebo na miesto toho 40 denárov. Za sobáš sa platilo kňazovi 60 denárov. Poplatky za pohrebné obrady boli najvyššie. Za spievanú pohrebnú omšu 1 zlatý, čitanú 50 denárov a za pohrebnú kázeň 1 zlatý. Osobitne sa platilo za obrad pri pohrebe muža - 1 zlatý, ženy 80 denárov, za pohreb vdovy dostal kňaz 1 zlatý, ďalej vankúš a koňopnú plachtu. Pohreb mládenca stál 50 denárov dievčiny 40 a dieťaťa 25 denárov. Modrovský kňaz mal nárok na štyri ofery ročne a koledné poplatky, o tie sa však delil s učiteľom. Celkový príjem farára v Modrovej z farského majetku, dávok a štóly bol 51 zlatých. Obdobné poplatky a dávky dostával od obyvateľov Modrovky, kde mal zabezpečený príjem 23 zlatých, 50 zlatých mal na Starej Lehote, 57 zlatých na Lúke, z Novej Lehoty 41 zlatých a z Dastínskej kopanice, ktorá v tej dobe figurovala samostatne, 6 a pol zlatého. Celkové príjmy kňaza neboli malé - 223 zlatých, no i tak musel poberať 86 zlatých podpory z diecezálnej pokladnice, pretože jeho financie nedostačovali na riadne vedenie rozľahlej fary.

Cirkevné dejiny Modrovej

O samotnej budove fary, stojacej približne v tých miestach ako aj dnes, vizitátori zaznamenali, že je postavená v sedliackom štýle, na dobrých kamenných základoch, s múrmi zo surovej tehly a so slamenou strechou. Kňaz mal v nej iba jednu izbu, i tá bola vlhká a tmavá, obrátená na sever. Pri izbe bola malá predsieň s kuchynkou, odkiaľ sa vchádzalo do izby pre čľaď. Okrem toho bola vo farskej budove ešte jedna komora. Vzadu mala fara dve stajne, jednu pre 4 kone a druhú pre kravy. Pri potoku stála farská stodola, slúžiaca na úschovu obilia a sena. Celá fara bola v zlom stave a pôsobila dosť zanedbaným dojmom.

V blízkosti kostola bol v tej dobe ešte starý cintorín, ktorý sa mal čo v najskoršej dobe presťahovať na iné miesto, lebo jeho poloha odporovala najnovším kráľovským výnosom, keďže ležal blízko obytných budov. Na cintoríne bol veľký drevený kríž a starý karner krytý šindľom. Obyvatelia Modrovej i Modrovky sa na cintoríne mohli pochovávať bez akýchkoľvek poplatkov.

Osobitný cintorín mala aj Modrovka. Podľa vyjadrenia vizitátorov bol veľmi starý. Stál 200 krokov na dedinou, no nemal ani kríž, ani riadnu ohradu. Pochovávali na ňom iba deti a najchudobnejších ľudí z Modrovky. Dospelí a majetnejší sa nechávali pochovávať na farskom cintoríne v Modrovej.

Ďalšie osudy modrovskej farnosti.

Po odchode Gábora prišiel do Modrovej **Peter Bachtovič**. Ten však po dvojročnom účinkovaní 12. augusta 1784 v Modrovej zomrel. Na jeho miesto nastúpil **Imrich Hill**. Pred zaujatím tunajšej fary pôsobil ako kaplán vo Vrbovom. Za jeho dvoch predchodcov sa kostol i farská budova veľmi zanedbali. Ich stav Hilla priam šokoval. Latinské verše, ktorými opísal svoj príchod do Modrovej a všetky okolnosti prvých mesiacov pobytu na fare, sú odrazom jeho smutného položenia. Z bohatého mestečka Vrbového s prosperujúcou a dobre zaopatrenou farou sa ocitol v chudobnej horskej dedine, kde mal len minimálny príjem. Ak môžeme veriť jeho veršom kostol i budova fary boli v dezolátnom stave. Vnútro fary vyzeralo ako väzenská diera a nie ako ľudský príbytok. Ani vzhľad kostola nebol oveľa lepší, dokonca chýbala aj potrebná kostolná výbava. Kňazské rúcha boli zožraté myšami, kalich vôbec nebol, misál bol roztrhaný, pluvniál nemohol použiť. Hill aj napriek všetkým nepriaznivým okolnostiam neklesal na duchu, i keď z jeho elegických veršov cítiť smútok a rozčarovanie. Snažil sa najprv do kostola zabezpečiť aspoň najpotrebnejšie veci pričom sa obrátil so žiadosťou o pomoc nielen k cirkevnej vrchnosti, ale aj na kňazov z okolitých farností. Vo Vrbovom dostal kalich a alby, z Pobeďima kasule, niektoré veci mu poslali aj zo sídla arcibiskupa v Trnave. Všetky zozbierané dary pre faru v Modrovej ocenil Hill na viac ako 800 zlatých. Zároveň sa pustil do opravy oboch budov. Najprv nechal obe stavby pokryť novou krytinou a potom prišli na rad aj ostatné časti. Mladého kňaza však táto práca stála veľa prostriedkov i síl, pretože u farníkov ani u zemepána nenašiel veľa ochoty. V básni sa vyjadril tak, že pre neho Veľká Modrovka bola veľkou mordovkou.⁸ Napriek ťažkým začiatkom vydržal Imrich Hill na našej farnosti celé štvrtstoročie. Vzdelaného a citlivého kňaza posilovala v chvíľach súženia pevná viera v Boha. Svoje trpenia i smútok preniesol na papier a v modrovskej matrike zanechal po sebe pekné latinské verše, rozprávajúce o neveselom osude ich autora. V Modrovej dokončil aj svoju životnú púť. Zomrel na tunajšej fare 27. januára 1809. Ešte v roku 1787, krátko po príchode Imricha Hilla, boli od modrovskej farnosti odčlenené obe Lehoty a Dastín. V Starej Lehote bola zriadená samostatná fara, čo znamenalo pre modrovskeho kňaza uľahčenie pastoračnej činnosti, lebo dochádzanie na omše na Starú Lehotu a navštevovanie veriacich na vzdialenej Novej Lehote a na Dastíne bolo najmä v zimnom období veľmi namáhavé. Zriadenie novej fary uvítali i obyvatelia Lehôt, pretože pravidelná návšteva bohoslužieb vo farskom kostole v Modrovej bola pre väčšinu z nich do tej doby prakticky nemožná.

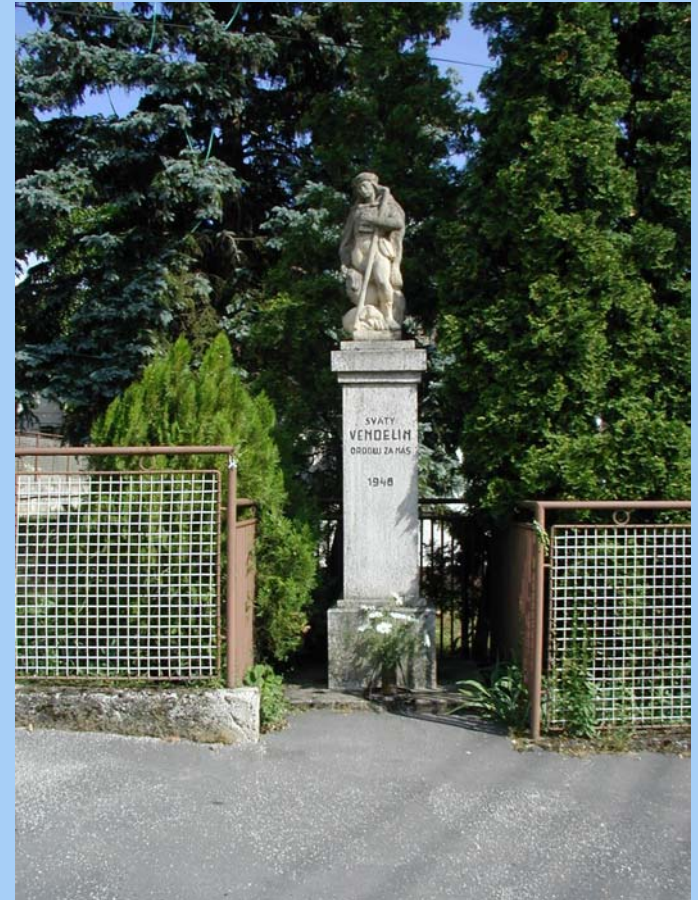
Cirkevné dejiny Modrovej

Hillovým nástupcom bol **Jakub Ribár**, ktorý v rokoch 1807-1809 spravoval faru na Starej Lehote. V Modrovej zotrval až do roku 1814, keď ho vystriedal **Juraj Vranovič**, narodený v Lopašove v roku 1780. Na sklonku roku 1820 bol preložený do Hrádku. Po ňom bol "na modrovskú faru ordinovaný **Jozef Maločaj**, zeman s predikátom z Veľkých Jacoviec a Kuzmíc. Narodil sa v roku 1784 v Leviciach a po štúdiách teológie na viedenskom Pázmane u bol od roku 1805 kaplánom v Tesároch. V roku 1811 získal farnosť v Zelenči, odkiaľ prešiel do Modrovej. Na našej fare pôsobil 15 rokov. Za jeho účinkovania niekoľkí evanjelici z modrovskej farnosti prestúpili na katolícku vieru. Napriek tomu, že už štyri desaťročia bola uzákonená náboženská tolerancia, v kňazoch ešte veľa tolerancie nebolo. Maločaj vo svojich zápiskoch častoval evanjelikov potupnými vetami. V roku 1828 bol kus zeme na kopci za kostolom vysvätený na nový cintorín, slúžiaci až dodnes. Na starom sa prestalo pochovávať. Jozef Maločaj nechal strhnúť aj prastarý karner, kedysi stojaci za kostolom na cintoríne. Kostí mŕtvych uložené v tejto stavbe, podľa jeho zápisov staré stovky rokov, boli prenesené na nový cintorín a pochované do troch riadne vysvätených jám. V roku 1829 bola kostolná budova nanovo pokrytá šindľom. Prácu vykonal čachtický tesár **Adama Tučný** a dostal za ňu 60 zlatých. 30. septembra 1835 bol Jozef Maločaj preložený na susednú hrádockú faru, kde v roku 1843 umrel. Po Maločajovom odchode cirkevná vrchnosť ordinovala do Modrovej za farára **Juaraja Fabianiča**, predtým kaplána v Topolčanoch, Marianke a Uníne. Ten po necelých troch rokoch dušpastierskej činnosti 9. júla 1838 zomrel na modrovskej fare vo veku 45 rokov. Bol pochovaný vedľa kostola a jeho hrob ešte dodnes označuje skromný kamenný kríž s Kristom a latinským nápisom. Nástupcom zomrelého Fabianiča bol mladý kňaz **Stefan Karaba**, narodený v Horných Otrokovciach v roku 1810. V kňazskej službe zotrval u nás do 10. augusta 1843, keď bol preložený na uprázdnenú faru do susedného Hrádku. Počas 19. storočia pribudli sochy a kríže v chotári Modrovej, niektoré boli znovu postavené namiesto pôvodných starších a stoja dodnes. V roku 1843 postavili drevený kríž za obcou pri ceste na Starú Lehotu. V roku 1858 bol zásluhou farníkov vztýčený drevený kríž na cintoríne v Modrovej. Staršiemu kamennému krížu na pahorku, ktorý niesol meno sv. Jána, pri ceste z Modrovej do Modrovky, venoval ešte v tridsiatych rokoch minulého storočia **Martin Jančo** z Modrovky 34 zlatých. Za túto sumu bola zakúpená roľa na mieste zvanom *Hromovka* a jej výnos slúžil na údržbu spomenutého kríža. Farníci venovali aj menšiu sumu na údržbu dreveného kríža s vyobrazením Krista stojaceho pri kostole. V tejto dobe pribudol aj v Modrovke na cintoríne jednoduchý drevený kríž.

Cirkevné dejiny Modrovej

Ďalším z dlhého radu katolíckych kňazov bol **Jozef Dinkaj**, ktorý bol do Modrovej menovaný 10. augusta 1843. Pôsobil tu až do roku 1860, keď ho 26. augusta vystriedal **Ján Marko**, narodený v Tunežiaciach v roku 1810. Predtým účinkoval ako správca fary na Starej Lehote. V Modrovej vykonával kňazské poslanie až do svojej smrti 1. februára 1879. Po nebohom nastúpil nakrátko na našu faru **Augustín Molnár** a 11. októbra bol vymenovaný za správcu farnosti **František Janiš**. V roku 1882 sa vzdal svojho úradu a odišiel ako vyslúžilý kňaz do Piešťan. 19. marca 1882 bol do Modrovej ordinovaný **Karol Böhm**, ktorý tu pôsobil do roku 1888. Po ňom bol 7 rokov administrátorom modrovskej fary **František Pollák**. Spravoval ju až do roku 1895. Jeho nástupcom bol kňaz **Peter Knöpfler**. V Modrovej vykonával kňazské poslanie do roku 1903. Miesto neho nastúpil **Ján Sasinek**, rodák od Skaljce. Vzhľadom na pomery v Uhorsku si pomaďarčil meno na **Sašvári**, no krátko po prevrate v roku 1918 sa opäť vrátil ku svojmu pôvodnému slovenskému priezvisku. V rokoch 1925 - 1929 bol tunajším kňazom **Jozef Horečný**, narodený v roku 1883 v Pezinku. Pred nastúpením na faru v Modrovej pôsobil ako administrátor na Starej Lehote. V roku 1928 bol preložený do Veľkého Bielu a na jeho miesto na dva roky prišiel **Ondrej Hric**. Od roku 1930 v Modrovej pôsobil bratislavský rodák **Rudolf Rummel**. Faru zaujal vo veku 37 rokov a po tridsiatich štyroch rokoch dušpastierskej činnosti v modrovskej farnosti navždy odišiel z tohto sveta do večnosti. Dôstojný pán Rudolf Rummel bol najdlhšie pôsobiacim kňazom na našej fare. Jeho kňazská činnosť spadala z väčšej časti do ťažkého a komplikovaného obdobia pre cirkev i veriacich, ktoré nastalo po roku 1945 a najmä po februárovom komunistickom prevrate v roku 1948. Komunistické vedenie sa snažilo vytlačiť cirkev na okraj spoločnosti a do vedomia mladých i starších zasiať materializmus a ateizmus. No na vidieku sa to nevelmi darilo. Ukázalo sa, že kresťanská viera je v ľuďoch oveľa silnejšie zakorenená ako sa na prvý pohľad zdalo. Ešte v roku 1948 veriaci si zo zbierok veriacich postavili pri fare peknú kamenú sochu sv. Vendelína – patróna pastierov s nápisom: Sv. Vendelín, oroduj za nás.

Cirkevné dejiny Modrovej

Ťažko chorého Rummela nahradil začiatkom roku 1965 **Silvester Rak**. Za jeho pôsobenia, koncom šesťdesiatych rokov bola vykonaná generálna oprava kostola. Nové omietky i dlažbu i veľa ďalších stavebných prác realizovali vo svojom voľnom čase farníci, prirodzene, že bez nároku na odmenu. Stará a už dlho nevyhovujúca budova fary bola asanovaná a miesto nej v priebehu krátkeho času vyrástla nová, zodpovedajúca všetkým požiadavkám. Od roku 1988 do roku 1992 bol modrovským kňazom **Anton Markech**. V čase jeho pôsobenia prebehali v našej krajine výrazné spoločenské zmeny, ktoré nastali po novembri 1989. Náboženská sloboda, existujúca dovtedy iba na papieri bola opäť obnovená a všetky obmedzenia cirkvi a veriacich boli zrušené, čo bolo podnetom na zvýšenú aktivitu. V roku 1992 nastúpil na modrovskú faru **Jozef Lefler**. Aj on sa spolu s ostatnými obyvateľmi pustil do ďalších úprav kostola a jeho okolia tak, aby sa stal dôstojným stánkom, slúžiacim všetkým potrebám veriacich. Potom od 1.7.2006 do 1.10.2009 pôsobil v našej farnosti PhDr. Pavol Hladík, dnes je správcom farnosti **Mgr. Jozef Drobný**.

Cirkevné dejiny Modrovej

Cirkevné obrady.

Cirkevné obrady v Modrovej sa v minulosti odbavovali podľa všeobecného poriadku rímsko-katolíckej cirkvi, i keď sa v niektorých veciach vyskytli menšie odchýlky. Vo všedný deň bývali malé omše, v nedeľu a v cirkevný sviatok veľká omša, inak nazývaná aj hrubá alebo spievaná. V nedeľu a vo sviatok sa omša v modrovskom kostole začínala obvykle o desiatej hodine dopoludnia, v zime o hodinu neskôr. Do roku 1788 každú tretiu nedeľu chodieval modrovský kňaz slúžiť omše na Starú Lehotu a ľudia z ostatných obcí celej farnosti sa mali dostaviť na bohoslužby do tejto filiálky, no pre veľkú vzdialenosť a nevelmi dobré cesty do Starej Lehoty dochádzali len nemnohí.

Po zvonení kantor začal hrať na organe a zhromaždení veriaci spievali prípravné modlitby. Po vyznaní a introite (vchode) sv. omše nasledovalo kyrie a glória (sláva). Nasledovali kolekty a po nich kňaz vyšiel na kazateľnicu a prečítal epištolu a potom evanjelium. Na motto z prečítaného bola slovenská kázeň. Nasledovalo vyznanie, obetovanie, sekrety - tiché modlitby, baránok Boží a prepustenie. V nedeľu odopoludnia a vo sviatok, tiež popoludní väčšinou okolo tretej hodiny bývali v Modrovej litánie, no tie boli málo navštevované najmä farníkmi z okolitých dedín. Počas leta sa litánie vôbec nekonali, pretože aj obyvatelia Modrovej boli príliš zamestnaní a na litánie v tomto období nechodili. Účasť na svätej omši najmä v nedeľu a vo sviatok sa vyžadovala, na čo dozerala vrchnosť. Rovnako sa dbalo na dodržiavanie cirkevných predpisov ohľadom sviatočných dní. Cirkevných sviatkov, ktoré sa povinne svätili bolo do roka vyše 80. Za panovania Márie Terézie ich počet obmedzili na 29. Za Jozefa II. odpadli i ďalšie, takže sa v 19. storočí svätia len polovica z nich.

Cirkevný rok sa začal adventom, 4 týždne pred Vianočnými sviatkami. Počas adventu boli aj roráty. Veľkým cirkevným sviatkom boli Vianoce, keď sa obyčajne slúžili 3 omše. O polnoci spievaná, ráno na Božie narodenie čítaná a dopoludnia hrubá omša s vyložením oltárnej sviatosti. Na ďalší deň bola tiež kázeň a hrubá omša, ale bez vyloženia sviatosti. Na sv. Silvestra, posledný deň roka bývalo vďakyzvdanie. Na Tri krále sa žehnala voda. Na Hromnice sa svätili kostolné sviece na celý rok. Sviece si nechali svätiť aj jednotlivci pre vlastnú potrebu. V pôste od prvej nedele pôstnej až po Vstúpenie veriaci vykonávali veľkonočné spovede. Počas pôstu bývali litánie aj každý piatok popoludní. V pôstnej dobe mali veľký význam Smrtná a Kvetná nedeľa. Počas Smrtnej sa zahalovali kríže čiernym prikrývadlom, v Kvetnú nedeľu sa posviacali ratolesti. Veľký piatok bol a dodnes je jedným z najvýznamnejších cirkevných sviatkov. Ráno sa spievali pašie, potom sa odvinul kríž, ktorý bol zakrytý čiernym prikrývadlom od smrtnej nedele a po ukončení hrubej omše sa niesol do Božieho hrobu aj s oltárnou sviatosťou. Na Bielu sobotu sa sviatosť vyniesla opäť do hrobu, požehnával sa oheň, žehnala sa veľkonočná vošková svieca - paschál, čítalo sa 12 prorociev a žehnala sa voda v krstiteľnici. V podvečer bola pobožnosť vzkriesenia, počas ktorej sa vzal z hrobu kríž i sviatosť a okolo kostola sa konala procesia. Na sv. Marka sa chodilo so sprievodom do poľa, kde sa žehnali oziminy. Na sv. Ducha a na Božie Telo sa do kostola dávali ratolesti.

O obyvateľoch Modrovej napísal vizitátor v roku 1860: Všetci sú horliví katolíci, okrem 16 židov. Sú to Slováci, chválitebných mravov a všetky katolícke prikázania v najväčšej miere plnia. Z väčšej časti sú mierumilovní a poslušní.